

EEEEEEEEE.....||अध्याय २९||EEEEEEEEE.....

॥ अथ श्रीसार्वांसच्चरीत ॥ अध्याय २९ ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥ श्रीकुलदेवतायै नमः ॥
श्रीसीतारामचंद्राभ्यो नमः ॥ श्रीसदगुरुसार्वानाथाय नमः ॥ फाटल्या अध्यायांत सांगले । ताचे
परसूय ह्या अध्यायांत वेगळे । सांगतां श्रीचें महिमान आगळे । कथा आख्यान एकूच ॥१॥
आयकून बाबांची लिला अगाध । वर्स एकुणीसर्शीं सोळांत । भजनी मेळो एक शिरडींत । आयलो
दर्शना खातीर ॥२॥ मद्रासाचे लोक हे भोंवडेकार । वताले काशी यात्रे खातीर । आयकल्ली तांणीय कीर्त अपार ।
थांबले वाटेर शिरडीक ॥३॥ सार्वबाबा महासंत । धीर उदार आनी ^१दान्त । भोंवडेकारांचेर कृपावंत । पयशे भरपूर
वांटटाले ॥४॥ दिडकी चवली हाताचो ^२कीस । चार-आठ आण्यांचो पावस । कोणाक धा कोणाक वीस । दिताले
कोणाक पन्नासूय ॥५॥ इतलेंच कित्याक, सणां-परबांच्या दिसा । तशेंच कसल्याय कार्या वेळार खासा । योग्य
प्रमाणांत दर दिसा । दिताले सगल्यांक खोसयेन ॥६॥ ^३पहूड-^३भवय्ये येताले नाचताले । गवय्ये गाताले भाट
तोखणाय करताले । तमासगीर मुजरे करताले । रंगताले भजनांत हरिभक्त ॥७॥ अशे म्हाराज उदारवृत्ती । दानधर्मात
सदल स्थिती । आयकून एकामेकां कडल्यान ही किर्ती । धरताले आस दर्शनाची ॥८॥ केन्नाय येतकूच बाबांच्या
मनांत । वाटेवयल्यांकूय पयशे वांटीत । दीनदुबल्यांची खबर घेत । कृपामुर्ती श्रीसार्वानाथ ॥९॥ दादलो एक

१. दानी. २. मळ. ३. दोग्य तमासगीर लोक.

EEEEEEEEE.....श्रीसार्वांसच्चरीता||EEEEEEEEE.....

अस्तु यो तीन । मंडली सगली चौग मेलून । मेवणी घरकान्न धूव आपूण । उमळशीक संतदर्शनाची ॥१०॥ घेवन
 साईंचे दर्शन । मंडली जाली खुशालमन । करपाक लागलीं साईं कडेन । भजनां नेमान प्रेमळ ॥११॥ रामदासी
 सांप्रदाय । भजनांनी भोगताली खुशालकाय । बाबा रुपया आठ आणे तांकांय । दिताले आयल्यार मनांत ॥१२॥
 केन्ना तांकां बर्फी दीत । केन्ना रित्या हातानी धाडीत । बाबांचे अशें चलताले नित्य । पूण नासले निश्चीत
 कितेंच ॥१३॥ पयशे वांटटाले हें पूर्ण सत्य । नासले तातूंत कांयच असत्य । मात ते थोड्यांकूच मेळत । कळनासले
 मनांतले कोणाकूच ॥१४॥ भीक मागपी फुकटे फकीर । येताले नेमान बाबांच्या दारार । बाबा जरी दयेचे सागर ।
 करिनासले दान सगल्यांक ॥१५॥ लाभ मेळोवपाचो जाचो योग । ताकाच हें मेळटाले सूख । संताचो हात तेंकपाचें
 भाग्य । मेळटा फकत भाग्यवंतांकूच ॥१६॥ ह्याच अर्थाची एक खबर । श्रोते धादोसतले आयकल्यार । करून सादर
 ती तांचे मुखार । धरुया वाट मागीर फुडली ॥१७॥ सकाळचो फराळ करून । बाबा धुनीं लागीं नेमान । बसताले
 खांब्याक तेंकून । येताले तेनाच 'अमनी थंयसर ॥१८॥ भुगों तीन वर्साचें फकत । जिनतानी डबी ताच्या हातांत ।
 आई जमली तें वांगडा येत । ज्युस्त वेळ धरून ॥१९॥ अमनी मांडयेर बसताले । डबी बाबांच्या हातांत दिताले ।
 "रुपय्या रुपय्या" करीत रावताले । धरताले हात बाबांचो ॥२०॥ बाबांक भुग्यांची लक्तुबाय । तितलेंच मायेस्त
 तें अमनीय । उमो घेवन अपुरबाय । करीत ताची उपाट ॥२१॥ बाबांनी धरचें पोटा कडेन । अमनीचें लक्ष रुपयां
 कडेन । म्हणटाले "बाबा रुपया दियात काढून" । पळयत तांच्या बोल्साक ॥२२॥ अमनीचो तर भुग्या सभाव ।

॥श्रीसार्वसच्चरीता॥

॥ वहडा वहडांचीय तीच हाव । सुवार्था खातिसूच सगली धांवाधांव । परमार्थात भाव एखाद्याचोच ॥२३॥ अमनीन
 बसचें मांडयेर । आवय पयस दुरगा भायर । हालूं नाका दिले बगर । खुणायताली ताका नदरेतल्यान ॥२४॥ “तुज्या
 बापायचें घेतलां व्हय रीण । उठातो मुट्टा म्हजे फाटल्यान । फुकटखाऊ निर्लज्जी सगले जाण” । म्हणें
 तिडकीन बाबांनी ॥२५॥ मात हो राग वयलेवयर । भितरल्यान प्रेमाचें लहारार लहार । हात घालून बोल्सा भितर ।
 काडटाले भायर रुपया एक ॥२६॥ घालून तो डबयेंत घट । धांपतकूच आवाज येतालो खट । डबी पडटकूच तें
 हातांत । धरतालें वाट घराची ॥२७॥ हें तर जातालें फराळा वेळार । तशेंच जेन्ना ते वताले व्हाळाचेर । अमनीक
 रुपया दिताले थंयसर । काढून तिडक तशीच ॥२८॥ अशे तिका दीसपट्टे दोन । जेमलीक दिताले स काढून ।
 भाग्या, सुंदरीक दोन, दोन । पांच दादा केळकरांक ॥२९॥ धा ते पंदरा तात्याबांक । पंदरा ते पन्नास फकीर बाबांक ।
 आठ वांटटाले गोसराबिंक । चलतालें नेमान हें दिवप ॥३०॥ आसुं, अशी ही दानशीलता । मद्राशांनी आयकून ती
 वार्ता । सहज उपरासून अर्थ सुवार्थता । आरंभलो उपक्रम भजनाचो ॥३१॥ वयलेचाराक हें भजन सुंदर । भितरल्यान
 द्रव्याची आस खर । पयशे दितात हे आशेचेर । रावले कुटुंबा सयत शिरडींत ॥३२॥ तातूतल्या तिगांक चडूच हांव ।
 बाबांनी दिवचें भरपूर द्रव्य । मात साईंचरणीं भजन-सद्भाव । भावार्थ भोव घरकानीचो ॥३३॥ पळोवन कुपांक
 मुखार । जसो खोसयेन नाचता मोर । चंद्राक पळोवन जसो चकोर । तसोच तिका आदर बाबांचो ॥३४॥ एकदां
 चलतना दनपारची आरत । श्रीसाईंनी जावन कृपामूर्त । दिलें दर्शन राम रुपांत । पळोवन भावार्थ ते अस्तुरेचो ॥३५॥

॥श्रीसार्वसच्चरीता॥

हेरांक सदांचे साईनाथ । अस्तुरेक दिसताले 'जानकीकांत । घळघळीत दुकां तिच्या दोळ्यांत । पळोवन विस्मीत हे
जाले लोक ॥३६॥ दोनूय हातांनी ताळी वाजयत । तेनाच दोळ्यांतल्यान दुकांय गळयत । अपरस्त्रप पळोवन हें
विस्मीत । जाले तेना लोक सगले ॥३७॥ असो पळोवन देखाव आगळो । पळ्यतूच उरलो लोक सगलो । असो
इतलो खोसयेचो उमाळो । तिकाच एकलेक येवचो कित्याक ॥३८॥ फुडे घरकाराक सांजवेळार । जावन उपाट
आनंदनिर्भर । रामदर्शनाची ती खबर । सांगली तिणे पुराय ॥३९॥ नीलोत्पल-दलश्याम । भक्तकामकल्पद्रुम । तो
हो भरताग्रज सीताभीराम । दाशरथी राम दिसलो म्हाका ॥४०॥ किरीटकुंडलमंडित । वनमालाविराजित । पीतवास
चतुर्हस्त । जानकीनाथ दिसलो म्हाका ॥४१॥ शंख-चक्र-गदाधर । श्रीवत्सलांछन कौस्तुभहार । तो हो पुरुषोत्तम
परात्पर । रूपमनोहर दिसलो म्हाका ॥४२॥ म्हणटात हो मनीसरूपधारी । असामान्य लिला अवतारी । जानकीजीवन
मनोहारी । धनुर्धारी दिसलो म्हाका ॥४३॥ फकीर दिसलो जरी हो वयलेचाराक । भिक्षाय मागता गांवांत सगल्याक ।
मनोहारी त्या जानकीजीवनाक । धनुर्धान्याक पळ्यलो हांवेन ॥४४॥ आसत हो अवलिया वयलेचाराक जरी ।
कोणाक कसोय दिसलो अंतरी । जानकीजीवन मनोहारी । धनुर्धारी दिसलो म्हाका ॥४५॥ अस्तुरी परम भावार्थी ।
घरकार तिचो भोव मुवार्थी । अशीच भोळी बायलांची जात ती । खंयचो रघुपती आसत थंय ॥४६॥ मनांत आसता
जशें जशें । भोळ्या भाविकांक भासता तशें । आमकां सगल्यांक साई अशे । हिकाच कशें रामरूप ॥४७॥ अशे
दुबाव काढून कैक । केलीं सगल्यांनी फकांडा अनेक । शिशपाप मनाचे ते अस्तुरेक । नासली खबर कल्पना

॥३२॥

॥ असत्य ॥४८॥ आदीं ती व्हडली अधिकारी । अशी तिची आख्यायिका भारी । जातालें रामदर्शन सूखकारी ।
 ॥ वेळावेळार तिका तेना ॥४९॥ फुडे मुटली द्रव्याची हांब । द्रव्या कडेन नासता देव । जालो रामदर्शनांत उणाव ।
 ॥ असो हो सभाव लोभाचो ॥५०॥ साईक हें तर सगळे ज्ञात । वळखून तिचें सरले पाप । परत एकदां रामदर्शन दीत ।
 ॥ केलो हेत पूर्ण तिचो ॥५१॥ आसू, फुडे तेच रातीं आगळी । गजाल नवलाची घडली । घरकारान सपनांत
 ॥ पळयली । घडणूक एक भिरांकूळ ॥५२॥ आपूर्ण आसां एका शारांत । पुलीस एक आपल्या घरांत । बांदून आंवळीत
 ॥ आपले हात । व्हरता ओडीत आपणाक ॥५३॥ पांजरो एक त्या जाग्यार । साई ताचे भायले सुवातेर । पळयत हें
 ॥ सगळे थंयसर । राविल्ले उबे शांत तेना ॥५४॥ लागीच म्हाराजांक पळोवेन । तेय स्थिरीत हात जोडून । तोंड
 ॥ काकुळटेचें करून । केलो तांणी नमस्कार ॥५५॥ बाबा तुमची कीर्त आयकून । पाविल्लों आसतना चरणां कडेन ।
 ॥ कित्याक हें येवचें अपसरण । आसतना फुड्यांत तुमी साक्षात ॥५६॥ म्हाराजांनी तेना सांगले । “कृतकर्म भोगचें
 ॥ पडटलें सगळें” । ताचेर गृहस्थान नमळायेन म्हणले । करूंक ना कांयच अशें आपणे ॥५७॥ ह्या जल्मांत तरी ना
 ॥ कांयच केले । जाका लागून हें संकश्ट आयले । ताचेर म्हाराजांनी ताका म्हणले । “आसुंये कर्म फाटल्या
 ॥ जल्माचें” ॥५८॥ म्हणले ताणे ताचेर । फाटल्या जल्माचें कोणाक खबर । आसल्यार पसून ताचो गोबर । जावंक
 ॥ जाय दर्शनान तुमच्या ॥५९॥ जातकूच आमकां तुमचें दर्शन । उज्या मुखार जशें तण । तशी फाटलीं कर्मा भस्म
 ॥ जावन । मेळना कित्याक मुक्ती म्हाका ॥६०॥ तेना म्हाराजांनी म्हणले ताका । “इतलो विस्वास आसा व्हय
 ॥ तुका” । हय म्हणटकूच म्हाराजांनी ताका । सांगले दोळे धांपपाक ॥६१॥ आज्ञे प्रमाणे दोळे धांपून । उबो आसलो

थंयच, इतल्यान। आवाज जालो घडांयच करून। पडलो ताच्या कानांत। ॥६२॥ आवाजान त्या भानार आयलो।
 दोळे उगडून पळोवंक लागलो। स्वताक बंधनमुक्त पळयलो। पडिल्लो पुलीस भरून रक्तान। ॥६३॥ प्रकार पळोवन
 भियेलो। म्हाराजां कडेन पळोवंक लागलो। हांसून तांणी म्हणलें “सांपडलो। ज्युस्त आतां तूं ताब्यांत। ॥६४॥
 आतां येतले अंमलदार। पळोवन हो सगलो प्रकार। आरोप दवरतले तुजेर। परत व्हरतले धरून” ॥६५॥ मागीर
 ताणे विचारलें भियेत। बाबा तुमी हें खरेंच सांगतात। कितेंय करात पूण सोडयात। कोण ना सांबाळपी तुमचे
 बगर ॥६६॥ अशें आयकून म्हणलें साईन। “परत राव दोळे धांपून”। तशें करून उगडले दोळे परतून। अजाप
 घडिलें आनीक ॥६७॥ आपूण पांज्याचे भायले वटेन। साई म्हाराज आपणाक तेंकून। केलें तांकां साश्टांग
 नमन। तेन्ना विचारलें ताका बाबान ॥६८॥ “आतांचो तुजो नमस्कार। आनी आदीं जो घालतालो निरंतर। कितें
 दोनांय मदीं अंतर। सांग विचार करून” ॥६९॥ ताणे दिलें उत्तर। जमीन-अस्मानाचें अंतर। तेन्नाचो द्रव्याचे
 आशेन नमस्कार। आतांचो परमेश्वराचे भावनेन ॥७०॥ आदीं भाव नासलो कसलोच। वयल्यान राग आसलो
 इतलोच। मुसलमान आसुनूय तुमीच। बाटयतात आमकां हिंदूंक ॥७१॥ ताचेर बाबा विचारीत। “ना व्हय भक्ती
 तुज्यांत। मुसलमानांच्या देवा विशीं मनांत”। ‘ना’ म्हणलें त्या गृहस्थान ॥७२॥ बाबांनी ताका विचारलें परत।
 “ना व्हय पंजा तुज्या घरांत। पुजिना तूं आसता जेन्ना ताबूत। पळय विचारून मनाक ॥७३॥ ‘काड-बिबी’य
 आसा घरांत। लग्नकार्याक तिकाय पुजतात। मानपानूय तुमी तिचें करतात। मुसलमानी तें दैवत” ॥७४॥ हय

महणून मान्य करीत । आनीक कितें इत्सा बाबा विचारीत । निजगुरु रामदासाच्या दर्शनाची आस । जाली मनांत गृहस्थाच्या ॥७५॥ तेना ताका बाबान । म्हणलें पळय फाटल्यान । ताणे पळयलें जेना वळून । दिसले समर्थ रामदास फुड्यांत ॥७६॥ पडटकूच समर्थाच्या पांयांचे । जाले अदृश्य जाग्याच्या जाग्यार । उमळशीकेन ताणे मागीर । विचारलें कितें तें आयकात ॥७७॥ बाबा तुमचें जालां वय । जाणटी ही दिसता कूड । आसा व्हय तुमकां जाणीव । पिराय मर्यादा तुमची ॥७८॥ “कितें तूं म्हाका म्हातारो म्हणटा । वांगडा धांवून पळय आतां” । अशें म्हणून साई धांवपाक लागता । होय धांवलो फाटल्यान ॥७९॥ म्हाराज धांवतना नेटान । धुल्ल जो उसळलो वाञ्यान । तातुंतूच गेले अदृश्य जावन । खडबडून जागो जालो गृहस्थ ॥८०॥ आसूं, ताका जेना जाग आयली । विचारचक्रां धुंवपाक लागलीं । चित्तवृत्ती तत्काळ बदलली । लागलो गावपाक महती बाबांची ॥८१॥ पळोवन अशी चमत्कृती । साईंचरणीं जडली भक्ती । बाबां विशींची दुबाववृत्ती । अस्तली परिस्थिती आर्दीची ॥८२॥ पळोवंक गेल्यार फकत सपन । मात तीं उत्तरां आनी ते प्रस्न । आयकून श्रोत्यांनी करचो ग्रहण । भावार्थ खोल भितरलो ॥८३॥ हो प्रस्नोत्तर-अनुवाद । मद्रासीक जालो परमबोध । सौंपलो साईं विशींचो विरोध । हास्यविनोद रुपान ॥८४॥ दुसऱ्या दिसा सकाळीं । दर्शनाक आयली मंडळी । साईनाथान कृपा केली । दिवन ‘पेढे दोन रुपयांचे ॥८५॥ तशेंच पालवाचे रुपया दोन । बाबांनी त्या सगल्यांक दिवन । घेतले कांय दीस दवरून । चलले भजन-पुजन ॥८६॥ फुडे कांय दीस वतकूच । मंडळी भायर सरली वचपाक । पयसो जरी मेळळोना मुबलक ।

मेर्लो आशिर्वाद भरपूर ॥८७॥ “अल्ला मालिक बहोत देगा । अल्ला तुम्हारा भला करेगा” । फुडें हेंच आयलें
उपेगा । लागले ते जेन्ना मार्गांक ॥८८॥ साईंच्या आशिर्वचनान । ध्यान मनांत तांचेंच स्मरण । दीसरात करतना
मार्गक्रमण । दुखब ना सपनांत कुस्कूटभर ॥८९॥ घडली आशिर्वादा प्रमाण । यात्रा यथासांग मनाप्रमाण ।
नासतना कसलेच कश्ट त्राण । पावले घरा सुखरूप ॥९०॥ जितल्यो मनांत चिंतिल्ल्यो । ताचे परसूय चड यात्रा
घडल्यो । गायत व्हडविको साईंच्या उतरांच्यो । खोस आगळी सगल्यांक ॥९१॥ ते भायर बाबांचे आशिर्वचन ।
“अल्ला भला करेगा” हें वचन । अक्षरान अक्षर सत्यांत येवन । जाल्यो इत्सा पूर्ण सगल्यो ॥९२॥ अशे ते समस्त
तीर्थ उपासक । भगवतभक्त मद्रासी लोक । पुराय योगी सात्वीक । बंधमोचक साईं तांकां ॥९३॥ अशीच रसाळ
कथा आनीक । आदरान आयकात श्रोत्यांनो एक । जातलें भोव अजाप मनाक । आयकल्यार भक्तीभावान ॥९४॥
भक्तकाजकल्पद्रुम । कितले साईं दयालू परम । कशे तरेन भक्तांचेर करून प्रेम । करीत इत्सा पूर्ण तांच्यो ॥९५॥
ठाणे जिल्ल्यांत वांद्रे शार । त्राशीक एक भक्तप्रवर । रघुनाथराव तेंडुलकर । हुशार-धीर म्हूण नामना ॥९६॥ सदां
खूश व्हड प्रेमी । तल्लीन जाले साईंच्या चरणपद्मीं । थंयच्या बोधमकरंदकामीं । गुणगुणटाले अखंड नामांत ॥९७॥
दिवन रूप ‘भजनमाला’ । सांगली जांणी साईंलीला । ती भक्तीप्रेमान वाचतलो ताका । पावतलो श्रीसाईं पावला
पावलार ॥९८॥ सावित्री नंवाची तांची कलत्र । बाबू तांचो व्हडलो पूत । पळयात ताचो अणभव विचित्र ।
आयकात तें चरित्र श्रीसाईंचें ॥९९॥ एकदां बाबू दुबावी मनान । वैजकी म्हाविद्यालयांतल्यान । घेवन विदेशी

१०. जपकालवान मुख्यता दिवसः १०. वरकालांग।

वैजक्ति शिक्षण । बसना जालो परिक्षेक ॥१००॥ ताणे रातीचो दीस करून । केलो अभ्यास जीव ओतून । सहज
 ज्योतिश्याक केलो प्रस्न । येसा विशी परिक्षेच्या ॥१०१॥ ज्योतिश्यान पंचांग चाळून । ग्रहांचीं थळां काडलीं सोडून ।
 राशी नखेत्रां बोटांनी मेजून । जालो चिंतेस्त अखेरेक ॥१०२॥ म्हणलें केले कश्ट खर । पूण अंदू ना ग्रहांचो जोर ।
 फुडलें वर्स खूब सूखकर । परिक्षे खातीर आसा तुका ॥१०३॥ बसून परिक्षेक फायदो कसलो । जर पास जावपाचोच
 नासलो । बाबून हाचो धसको घेतलो । खचलो पूर्ण तो मनांत ॥१०४॥ फुडें एकदां सावित्री शिरडीक । गेली साईंच्या
 दर्शनाक । लायतकूच मस्तक चरणांक । चल्ल्यो गजाली बन्या वायटाच्यो ॥१०५॥ तातूंत बाबूचीय खबर आयली ।
 दुखेस्त उतरांनी तिणे सांगली । म्हणलें पुताची ग्रहस्थिती इबाडली । नाजाल्यार बसपाचो परिक्षेक ॥१०६॥ ज्योतिश्यान
 पळोवन टिपण । सांगलें अंदू ना योग म्हणून । अभ्यास पूर्ण जावन पसून । पूत सोदिना बसूंक परिक्षेक ॥१०७॥ तरी
 बाबा ही कसली ग्रहदशा । अंदू अशी कित्याक 'निराशा । केन्ना एकदां सोंपतली परिक्षा । हुसको सगल्यांक जाला
 ताचो ॥१०८॥ आयकून तिची खबर । बाबांनी सांगले 'टिपण गुठलावन दवर । हुसक्यामेकळो बरय पेपर । कर
 म्हूण बरो अभ्यास ॥१०९॥ नादाक कोणाच्या लागू नाका । जल्मटिपणां पळोवं नाका । हात कोणाक दाखोवं
 नाका । लक्ष दवर अभ्यासांतूच ॥११०॥ सांग पुताक मेळटलें येस । भिरांत सोडून परिक्षेक बस । जावं नाका कसोच्च
 निराश । दवर विस्वास ठाम म्हजेर' ॥१११॥ मागीर बाबांची आज्ञा घेवन । आवय परतली घरा कडेन । पुताक
 बाबांचो निरोप सांगून । धाडलो खोसयेन परिक्षेक ॥११२॥ विस्वासून त्या साईं वचनाक । भुसगो तो बसलो परिक्षेक ।

१. निरशवणा।

उत्तरांय लेखी प्रस्नांक । ज्युस्ताज्युस्त बरयलीं ॥११३॥ लेखी परिक्षा पूर्ण जाली । उत्तरांय सगलीं बरयलीं । तरीय दुबावाची कीड पिडटाली । आत्मविस्वास नासलो ठाम ॥११४॥ बरयिल्ल्यो जरी जापो अचूक । पुरो तितल्यो पास जावपाक । पूण नासलो थारो ताच्या मनाक । धीर ताणे सोडिल्लो ॥११५॥ लेखी परिक्षेक जाल्लो पास । ताका दिसताले आपूण नापास । तातूंतल्यान जावन सामको निराश । तोंडी परिक्षेक वचना जालो ॥११६॥ तोंडी परिक्षेचो आरंभ जालो । पयलो दीस तसोच गेलो । दुसऱ्या दिसा एक इश्ट आयलो । पल्यलो विद्यार्थ्याक जेवतना ॥११७॥ अजापलो पळोवन बशिल्लो जेवपाक । म्हणले, हुसको तुजो परिक्षकाक । धाडलो म्हाका पळोवन येवपाक । आयलोना कित्याक तेंडुलकर ॥११८॥ लेखी परिक्षेत तो नापास । ताका तोंडीचे कित्याक त्रास । म्हणून बसला घरांत निराश । सांगले हांवे स्पश्ट ताका ॥११९॥ तेन्ना परिक्षकान धाडलो म्हाका । आसा तसो घेवन येवंक तुका । “लेखी परिक्षेत पास” ताका । दी खोसयेची खबर म्हूण ॥१२०॥ मागीर तो सुवाळो कितें वर्णुचो । खोसयेन धावो केलो साईचो । सुसेग घेनासतना खीणभराचो । धांवलो तो आसलो तसोच ॥१२१॥ आसू, फुडे जालें गोड । पूर्ण जाली परिक्षेची ‘होड । दिली आपल्या चरणीं दृढ जोड । पूर्ण करून इत्सा श्रीसाईनी ॥१२२॥ दलपाच्या दांत्याचो खूंट । जसो हालोवन बसयतात घटट । तशीच गुरुचरणीं निश्ठेची गोश्ट । हालोवन शुद्ध करता साई ॥१२३॥ अशें सांगचे नात केन्नाच कोणाक । जें चित्तवृत्तीक मारक । हें नित्य येताले अणभवाक । निश्ठा करीत दृढ अशे तरेन ॥१२४॥ सांगिल्ले वाटेन लागतकूच चलपाक । दिसता गोड सुरवातीक । फुडे अशे पातळायतले कांटे वाटेक ।

चारूय वट्यां सगल्याक ॥१२५॥ फुट्टले फांटे मागीर ते निश्ठेक । दुबाव वाडटलो मनांत आपसूक । हाडटा साई
 हे आडवाटेन कित्याक । दिसता अशें मनाक ॥१२६॥ पूण अशें जेन्ना येतलें मनांत । थंयच श्रद्धेक धरात नेट ।
 संकश्टां ही परिक्षाच प्रत्यक्षांत । तेन्नाच बसतली श्रद्धा दृढ ॥१२७॥ दिवन संकश्टांक तोंड । करतकूच साईस्मरण
 अखंड । जातात सगले अपाय दुखंड । शक्त ही प्रचंड नामाची ॥१२८॥ हेंच ह्या आडमेळ्यांचे प्रयोजन । तेय साईच
 करता निर्माण । तेन्नाच घडटलें साईस्मरण । संकश्टांचो नाशूय तेन्नाच ॥१२९॥ आसू, बापूय ह्याच भुग्याचो ।
 भक्त भोव प्रेमल बाबांचो । धीर सन्मार्गी व्हड मनाचो । आयिलें ताचें जाणटेपण ॥१३०॥ नामनेचे विदेशी वेपारी
 गृहस्थ । 'पसरो जांचो मुंबय शारांत । प्रामाणीकपणान त्या दुकानांत । केली नोकरी तांणी ॥१३१॥ फुडें जाणटेपण
 लागलें येवपाक । तशे त्रास सुरु जाले दोळ्यांक । इंद्रियांय दुबळीं जावपाक । गरज सुसेग घेवपाची ॥१३२॥
 कामाचे नासले त्राण । तरीय भलायकी सुदारची म्हणून । रजा घेतली रघुनाथरावान । घेवपा खातीर सुसेग ॥१३३॥
 फुडें ती रजा पुराय सांपली । पूण भलायकी ना सुदारली । म्हणून परत चीट धाडली । आनीक रजा
 मागपाक ॥१३४॥ अर्ज पळोवन वरिश्ठ । मागिल्ले रजेची शिफारस करीत । ते पेढयेचे वरिश्ठ मात । पूर्ण विचारी
 दयाळू ॥१३५॥ धनी मनाचो उदार । पळोवन आपलो प्रामाणीक नोकर । दितालो प्रेमाची अर्दी भाकर । चरितार्थ
 फुडलो चलचो म्हणून ॥१३६॥ अशी ही सरकारी पददत । आदर्श पेढयोय वेळा प्रसंगात । प्रामाणीक सेवकांचे
 बाबतीत । आपणायताल्यो मार्ग आदाराचो ॥१३७॥ मात म्हजो धनी ही भाकर । दीत काय म्हजे खातीर । जातलों

॥श्रीसार्वसच्चरीता॥ ३९२

जेना हांव बेकार । पडिल्ले अशा हुसक्यांत ॥१३८॥ देडऱ्यों फकत म्हजो पगार । पावूणश्यांच्या पॅन्शनाचेर । पडटलो
 संवसाराचो भार । घोळटाले विचार मनांत ॥१३९॥ मात फुडें मजा जाली । बाबांनी अजापीत करणी केली ।
 रघुनाथांचे घरकान्नीक खबर कसली । विचारली तें कवतूक आयकात ॥१४०॥ येवपाक निमाणो आदेश ।
 आसतना ज्युस्त पंदरा दीस । वचून तिच्या सपनांत । पळयली परिक्षा बाबांनी ॥१४१॥ “शंबर दिवपाची इत्सा
 म्हजी । पूर्ण जातली मूँ आस तुजी” । तिणे म्हणलें खुशी तुमची । आमचो भरवंसो तुमचेरुच ॥१४२॥ ते वटेन
 थाराव अर्जाचेर । रघुनाथराव प्रामाणीक नोकर । खूब केली सेवा आयजवेर । अर्दे पॅन्शन दिवया ताका ॥१४३॥
 तोंडान जरी म्हणले शंबर । धा दिले आनीक वयर । अशे हे समर्थ दयेचे सागर । प्रेम उपाट भक्तां विशीं ॥१४४॥
 आतां आयकात आनीक एक । कथा सुंदर मनोरंजक । भक्तप्रेम उल्हासकारक । खोसदिणी श्रोत्यांक भोव ॥१४५॥
 कॅप्टन हाटे नांवाचे डॉक्टर । श्रद्धा उपाट जांची बाबांचेर । बाबांनी सपनांत दर्शन फांतोडेर । दिलें, तें म्होवाळ
 कथानक ॥१४६॥ हाटे रावताले ग्वालहेराक । पळयताले सपनांत बाबांक । पळयात बाबांचे प्रस्नकुशळटायेक ।
 आनी ताचेर जाप हाटेंची ॥१४७॥ बाबांनी विचारलें, “म्हाका विसरलो ब्हय” । हाट्यांनी तत्काळ धरले पांय ।
 भुरग्याक जर विसरली आवय । धडगत ना कोणाची ॥१४८॥ उठून रोखडेच गेले पोरसांत । हाडली वालपापडी
 टवटवीत । रोख दक्षणा शिदो साहित्य । व्हड भक्तीन केलें एकठांय ॥१४९॥ अशी सिढ्डी पुर्ती पलोवन । हाटे तें सूप
 औंपपाक म्हणून । मुखार येतांच जागे जावन । जाली जाणविकाय सपनाची ॥१५०॥ तेन्नाच हाट्यांचें जालें मन ।
 साहित्य तें सगलें व्हरून । औंपचें बाबांक प्रत्यक्ष वचून । ते खातीर वच्यें शिरडीक ॥१५१॥ मात तेन्ना ते ग्वालहेराक ।

‘पत्र बरयले मुंबयक । खबर पूर्ण कळयली इश्टाक । सांगले शिरडीक वच म्हणून ॥१५२॥ धाडटां पोस्टांतल्यान
 पयसो । शिदो घेवचो योग्य असो । पापडेच्यो चुड्यो टवटवीत अश्यो । मेल्य कश्योय करून ॥१५३॥ उरिल्लो
 पयसो वांगडा व्हरचो । शिद्या सयत बाबां कडेन दिवचो । चरण वंदून प्रसाद मागचो । दिवचो तो म्हाका
 धाडून ॥१५४॥ पयशे मेळनाच फुडें इश्टान । शिरडीक वचून घेतले सामान । अडले मातशे पापडेक लागून ।
 अचकीत आयली एक भाजयेकान ॥१५५॥ आपयली तिका उलो मारून । सांगोच आसल्यो तिचे कडेन ।
 अजापलो इश्ट मनांतल्यान । घेतल्यो जाय तितल्यो ॥१५६॥ मागीर तें साहित्य सगले । व्हरून म्हाराजांक ओंपले ।
 तांणी तें निमोणकरां कडेन दिले । वापरले दुसऱ्या दिसा निवेद्याक ॥१५७॥ फुडें बाबांनी बसतकूच जेवपाक । हात
 लायनासतना ‘बन्न-शिताक । सांगोच तितल्यो लागले खावपाक । पळोवन अजापीत लोक सगले ॥१५८॥
 सांगोच तितल्यो उखल्लयो । त्योच फकत तोंडांत घाल्यो । हाटे भोव खुशाल जालो । खबर ही सगली
 कळळी तेन्ना ॥१५९॥ जाच्या मनांत जसो भाव । तसोच हो हाट्यांक अणभव । फुडले कथेचो आयकात
 नवलाव । गोड माया श्रीसाईंची ॥१६०॥ साईंचो लागिल्लो हात । रुपया एक आसचो घरांत । अशें आयले

१. Extract from Captain Hate's letter, dated X'mas, Lashkar, Gwalior, C. I., addressed to Mr. H. S. Dikshit : "Though I am miles away the favour that Sai Baba *Sad-Guru* shows on me is marvellous. Duty keeps me here, but I will take the first opportunity of coming to Shirdi. My humble respects to Sai Baba. I have sent a M. O. of Rs. twelve only. Please give Rs. 10 as 'Dakshina' and Rs. 2 should be spent in buying ghee, wheat-flour, *dal* etc. as *shidha*. Please do keep on it, vegetable of वाल्यापट्टेच्यो सांगो. All this *shidha* etc. has a special meaning and I shall be highly obliged to you for this favour of yours." २. वरण

॥श्रीसार्वामृतम् ॥

हाट्यांच्या मनांत । इत्सा ती पूर्ण केली श्रीसाईंन ॥१६१॥ कोटी-कोटी इत्सा मनांत । धरची बरी सोडची वायट ।
 मागीर साईंची कुशळटाय पल्यात । उबेच फाटल्यान भक्तांच्या ॥१६२॥ जातकूच अशी सदित्सा मनांत । पूर्ण
 जाता ती एका खिणांत । तेनाच वतालो एक इश्ट । दर्शना खातीर श्रीसाईंच्या ॥१६३॥ वृत्ती मात आसची गोड ।
 साईं पूर्ण करता लाड । जाका सदवृत्तीची आवड । करता ताचें कवतूक ॥१६४॥ तेना एक रुपया हाटेन । दिलो त्या
 इश्टा कडेन । म्हणलें घडये उरत विसरून । दी हो हातांत श्रीसाईंच्या ॥१६५॥ इश्ट पावलो शिरडीक । गेलो सरल
 दर्शनाक । दर्शन घेवन कुशीक । बसलो मागीर बाबांचे ॥१६६॥ दक्षणे खातीर करतकूच हात । आदीं आपली दक्षणा
 दीत । बाबांनी ती घालतकूच बोल्सांत । काडली मागीर ताणें हाटेंची ॥१६७॥ तोय रुपया करून नमस्कार । दवरलो
 बाबांच्या हाताचेर । म्हणलें ही दक्षणा म्हजे बरोबर । धाडल्या हाटे डॉक्टरान ॥१६८॥ साईं सगल्यांच्या काळजांत ।
 हाटे जरी ग्वालहेरांत । वळखून तांच्या मनाचो हेत । बसले पल्यत रुपयाक त्या ॥१६९॥ बाबांनी जावन खुशालभरीत ।
 केलो रुपयासयत फुडें हात । प्रकार तो आगळो अजापीत । लोक उत्सूकतायेन पल्यताले ॥१७०॥ रुपया तो वयर
 हवेंत । आखाण्यान उडोवन परत हातांत । धरपाचो खेळ रावले खेळत । मागीर दिलो त्या इश्टा कडेन ॥१७१॥
 म्हणलें “दी हो जाचो ताका । वांगडा उदी प्रसादूय दी ताका । कांयच नाका तुजें आमकां । खुशाल राव म्हणाचें
 ताका” ॥१७२॥ घालून लोटांगण पांयांचेर । उदी प्रसाद घेवन बरोबर । आज्ञा बाबांची योग्य वेळार । घेवन
 गेलो इश्ट ग्वालहेराक ॥१७३॥ पावतकूच ग्वालहेराक । रुपया दिवन तो डॉक्टराक । सांगली खबर घडिल्ली
 शिरडीक । आयलें काळीज भरून हाटेचें ॥१७४॥ म्हणलें मनांत जसो हेत । केललो आपणें जसो संकेत । बाबांनी

वळखून मनोगत । इत्सा पुर्ती केली पळय ॥१७५॥ अशें दिसलें जरी हाटेच्या मना । ती तर आसली तांची कल्पना ।
कोणाक कळटा संतांची 'योजना । खोलाय तांच्या मनाची ॥१७६॥ हें जरी म्हणूने निश्चीत । तीच पळयात दुसरी
प्रचीत । ती हाचे परस्मूय विपरीत । जाचें मनोगत जाणटा तोच ॥१७७॥ एकल्याचो रुपया दिताले परत । दुसऱ्याचो
दवरताले बोल्सांत । कारण कोणाक कळचें निश्चीत । किंते मनांत बाबांच्या ॥१७८॥ स्वताची करणी तांणी
स्वताच जाणपाची । आमी फकत मजा पळोवपाची । अशी गोड संद ना घालोवपाची । आयकात कथा
ह्या अर्थाची ॥१७९॥ एकदां वामन नार्वेकार । जांकां बाबांचें प्रेम अपार । हाडलो एक रुपया सुंदर । भक्तीभावान
आंॅपपाक ॥१८०॥ आसली ताचेर एके वटेन । सीतासती राम लक्ष्मण । सोबीत मुर्ती दुसरे वटेन । हात जोडिल्या
मारुतीची ॥१८१॥ ताका आंॅपा फाटलो हेत । हात लावन बाबांनी तो परत । दिवचो उदी प्रसादा सयत । म्हणून
हातार दवरिल्लो ॥१८२॥ कोणाच्या किंते चलता मनांत । बाबा तें ज्युस्त वळखत । तरीय तो रुपया पडटकूच
हातांत । घालो बोल्सांत तत्काळ ॥१८३॥ इत्सा वामनरावांच्या मनांतली । माधवरावांनी बाबांक सांगली । तांचे
खातीर विनवणी केली । रुपया परत दिवचो म्हणून ॥१८४॥ “ताका कित्याक दिवपाचो । आमीच तो दवरपाचो” ।
स्पष्ट रोख बाबांचो । फुड्यांत सांगलें वामनरावांच्या ॥१८५॥ “तरीय तो जर दिता । रुपया पंचवीस हाचें मोल
आतां । जाल्यार बदलून हांव तो दितां” । म्हणलें सांग ताका ॥१८६॥ मागीर त्या रुपयाक लागून । वामनरावांन
हाडले फैदा करून । हाचे ताचे कडल्यान मागून । दिले हातांत बाबांच्या ॥१८७॥ तेय दवरीत बोल्सांत । म्हणलें,

॥श्रीसार्वसच्चरीता॥ ३९६

रुपयांच्यो राशी पसून करीत । जाल्यास्त्रय कुस्तार मोल करप । रुपया तो भोव मोलादीक ॥१८८॥ म्हणले, “श्यामा, घे हो हातांत । आसूं दी तो तुज्या संग्रहांत । व्हरून दवर देवाच्यांत । सदांच कर पुजन ताचें ॥१८९॥ आतां हें अशें कितें करता । विचारपाची कोणाची सत्ता । साईं बरें वायट जाणटा । तोच दिवपी घेवपी समर्थ ॥१९०॥ आसूं, आतां ही कथा आटापतां । विसव दिवया श्रोत्यांच्या चित्ता । जातूंतल्यान मनन आनी एकाग्रता । घडची कथा आयकतना ॥१९१॥ कितलेंय जरी केलें श्रवण । पचर्नी पडना मनना वीण । ताचेर करिनासतना निदिध्यासन । वतलें श्रवण फुकट सगलें ॥१९२॥ तरी हेमाड साईंक शरण । धरता मस्तकीं साईंचे चरण । सगल्या साधनांचें हें साधन । फुडलें निवेदन फुडल्या अध्यायांत ॥१९३॥ संतसज्जनांनो तुमच्या आशिर्वादान । रचिल्लो भक्त हेमाडपतान । जय अणकारीत श्रीसाईंसच्चरितांतल्यान । सपन कथाकथनं नांवाचो हो एकुणतिसावो अध्याय सोंपता हांगाच ॥

॥ श्रीसद्गुरुसाईनाथार्पणमस्तु ॥ शुभं भवतु ॥

100

■ १. माधवराव देशपांडे. २. कापाङ्गदाद. ३. एकाग्रताय.

॥श्रीसार्वसच्चरीत॥ (३९)